

CAND. JUR. TOM BERGE

(Pensjonert advokat (H) MNA)
Ragdevn. 2a, 5750 Odda

Olav Rabbe

Odda den 25.10.2024

Konsesjonsvilkår i Røldal – krav til endring

Hva var konsesjonen fra 1962?

Konsesjonen for utbygging av RSK er gitt av kongen i statsråd. La oss først se på denne siden av konsesjonen.

Et inngrep mot enkeltmennesker, i dette tilfelle grunneiere krever dekning i gjeldende lovregler. Det forelå regler for erverv av retter for kraftutbygging, det var kongen i statsråd som måtte gi samtykke til inngrep mot enkeltmennesker i et slikt omfang, det var et maktovergrep og erstatningen skulle fastsettes av en uavhengig domstol etter oreigningslovas bestemmelser.

1. Kongen i Statsråd?

Dette er den høyeste forfatningsmessige enheten i Norge. Det er ingen over og ingen ved siden av. Forfatning betyr styring av landet innenfor det lovverk som er lovlig vedtatt.

I tillegg er Kongen i Statsråd den høyeste forvaltningsenheten i landet. Saker som behandles innenfor offentlige instanser kan ved klage komme til Kongen i statsråd, noe høyere instans finnes ikke.

NB. Det finnes kun en instans som kan korrigere vedtak i Kongen i Statsråd, domstolene. Dersom domstolene finner at det er nyttet urett lovforståelse eller faktumsvurdering (bevis) kan vedtakene underkjennes og oppheves, **men ikke endres av domstolen.**

Kongen i Statsråd erkjenner at de selv ikke har kompetanse til å fastsette vilkårene for en utbygging. Det er bestemt at for de første 60 år skal ekspropriasjonsretten fastsette vilkårene for en utbygging og vederlag til de berørte grunneiere og kommuner. **Kongen erkjenner i 1962 at om 60 år er det så store endringer i samfunnet at inngrepet og vederlaget må revurderes.**

2. Innholdet i en konsesjon.

RSK fikk samtykke til å bygge ut vassdraget og ekspropriere eiendomsrett og bruksrett. Ved dette fikk grunneierne en påtvungen avtalepart hvor vilkårene ble bestemt av retten.

NB! Det var ingen som fikk noen retter til å gjøre endringer eller annet. For 60 år skulle gjelde skjønnsrettens erstatningsutmålinger, deretter hjemfall.

Ut fra krystallklar avtalejus er det partene som sammen må finne og gjennomføre nødvendige endringer i avtaleforholdet, evt. si det opp.

NB! Politikere eller byråkrater har ingen retter, verken i konsesjonen eller skjønnen er disse gitt noen rettigheter. Dersom politikere eller andre fastholder endringsretten, må det angis lovhjemmel !

Det er direkte i strid med norsk rett at reguleringsmuligheten for kraftverket skal kunne endres uten grunneiernes medvirkning. Alternativet er et nytt ekspropriasjonsskjønn som utvider rettene til kraftverket etter en ny konsesjonsbehandling

CAND. JUR. TOM BERGE

(Pensjonert advokat (H) MNA)
Ragdevn. 2a, 5750 Odda

Vi vet at et nytt skjønn ville høyne de løpende erstatningene til grunneierne, det er tilstrekkelig å vise til de nye skjønnene for Saudefaldene og Tyssedal hvor dagens verdi på elektrisk energi er lagt til grunn.

3. Utløpet av konsesjonsvilkårene etter 60 år. Hjemfall ???

Etter konsesjonen er det hjemfall etter 60 år. Med andre ord faller bruksretten til de neddemte arealer tilbake til grunneieren etter 60 år. **REGULANTEN HAR IKKE RETT TIL FORTSATT NEDDEMNING.**

Det er ikke engang forsøkt inngått ny avtale eller nytt skjønn.

NB! Både kongen i statsråd og skjønnretten har gitt RSK neddemningsrett begrenset til 60 år.

For meg fremstår det som meget spesielt at grunneierlag og andre aksepterer at en helt vesentlig begrensning i konsesjonen hoppes bukk over.

Det pliktes gjennomført en nyvurdering, alt fra erstatningsutmåling til inngrepets omfang.

Det er tilstrekkelig å vise til at i de opprinnelige konsesjonsvilkår og erstatninger ligger ingen prisjustering for inngrepet. I 1982 og 1983 la Høyesterett til grunn at staten eller andre med langsiktige avtaler skulle øke betalingen når prisene endret seg. I HR sakene gjaldt det statens leie av øvingsområder for det militære. HR la til grunn at regulering i overensstemmelse med konsumprisindeksen var det minste som grunneierne kunne kreve.

NB! Erstatningene til grunneierne er utmålt for å dekke et inntjening eller avkastningskrav samt økte utgifter som følge av reguleringen. Ved rettens vurderingen var det den fysiske situasjon som var avgjørende for skjønnnet.

NB! Det er eksproprianten/konsesjonshaver som har beskrevet inngrepets betydning overfor skjønnretten i 1962.

NB! Når konsesjonshaver endrer bruken i strid med det han selv har hatt ansvar for å fremlegge for retten, plikter han å kreve nytt skjønn. Denne plikten ligger eksplisitt på konsesjonshaver i tillegg kommer hjemfallsretten

Regulanten måtte bygge vei for at grunneierne skulle komme fram om sommeren. Om vinteren kunne man kjøre på isen. Det har vi gjort i hvert fall fram til 2022

De endringer som er varslet med pumping mv. bryter med det gamle beskrevne inngrepet som regulanten selv har formulert. Regulanten kan ikke frata grunneierne vinterveien til Valldalen. Den nye bruken/anvendelsen av Valldalsmagasinet kan ikke godkjennes uten et nytt skjønn dersom man ønsker å følge lovverket.

Tom Berge